

REFERENCES:

1. XIX Vsesoyuznaya konferentsiya Kommunisticheskoy partii Sovetskogo Soyuza. 28 iyunya – 1 iyulya 1988 g.: Stenograficheskiy otchet. V 2 t. T. 1. Moskva: Politizdat. 1988. 352 s.
2. XXVII syezd Kommunisticheskoy partii Sovetskogo Soyuza. 25 fevralya – 6 marta 1986 goda. Stenograficheskiy otchet. V 3 t. T. 1. Moskva: Izdatelstvo politicheskoy literatury. 1986. 654 s.
3. Bulhakova O. Informatsiia pro «kruhlyi stil» «Horbachovska «perebudova»: ukrainskyi kontekst (do 30-richchia proholoshennia kursu)» (m. Kyiv, Instytut istorii Ukrainy NAN Ukrainy, 21 travnia 2015 r.) // Ukraina KhKh st.: kultura, ideolohiia, polityka. Zbirnyk statei / Vidp. red. V. M. Danylenko. Vyp. 21. S. 5–7.
4. V Tsentralnom Komitete KPSS. Tsentralnyy komitet KPSS prinyal postanovleniye «O rabote Kazakhskoy respublikanskoy partiynoy organizatsii po internatsionalnomu i patrioticheskomu vospitaniyu trudyashchikhsya» // Kommunist. 1987. № 12. S.13.
5. Goncharenko V. Pravo USSR v period perestroyki (1985–1991) // Pravo Ukrainy. 2013. № 1. S. 372–377.
6. Danylenko V. M. Ukraina v 1985–1991 rr.: ostannia hlava radianskoi istorii. K.: Instytut istorii Ukrainy NAN Ukrainy, 2018. 278 s.
7. Deklaratsiia prav natsionalnostei Ukrainy vid 1 lystopada 1991 r. // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR). 1991. № 53. S. 799.
8. Deklaratsiia pro derzhavnyi suverenitet Ukrainy vid 16 lypnia 1990 r. // Vidomosti Verkhovnoi Rady URSR (VVR). 1990. № 31. S. 429.
9. Zakon «Pro movy v Ukrainskii RSR» vid 28 zhovtnia 1989 r. // Vidomosti Verkhovnoi Rady URSR (VVR). 1989. № 45. Dodatok. S. 631.
10. Zakon SSSR «Ob utverzhdenii osnov zakonodatelstva Soyuza SSR i soyuznykh respublik o narodnom obrazovanii» // Vedomosti VS SSSR. 1985. № 48. S. 918.
11. Zakon Ukrainy «Pro natsionalni menshyny v Ukraini» vid 25 chervnia 1992 r. // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR). 1992. № 36. S. 529.
12. Iskakova G. Svoboda – svyashchennoye slovo // Industrialnaya Karaganda. 2006. 15 avgusta. S. 7.
13. Kozlovska T. Yu. Horbachovska «perebudova» ta «nove politychne myslennia»: peredumovy vynyknennia i naslidky / T. Yu. Kozlovska // Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika». 2000. № 408: Derzhava ta armiia. S. 139–145.
14. Konstitutsiya (Osnovnoy zakon) Soyuza Sovetskikh Sotsialisticheskikh Respublik. Prinyata na vneochednoy sedmoy sessii Verkhovnogo Soveta SSSR devyatogo sozyva 7 oktyabrya 1977 g. // Istoricheskiy fakultet Moskovskogo gosudarstvennogo universiteta imeni M. V. Lomonosova. URL: <http://www.hist.msu.ru/ER/Etext/cnst1977.htm#iii>
15. Materialy XXVII syezda Kommunisticheskoy partii Sovetskogo Soyuza. M.: Politizdat. 1986. 352 s.
16. Pervyy Syezd narodnykh deputatov SSSR: 25 maya – 9 iyunya 1989 g. Stenograficheskiy otchet. T. III. M.: Izdaniye Verkhovnogo Soveta SSSR. 1989. 448 s.
17. Sovremennaya istoriya Kazakhstana: sbornik dokumentov i materialov (1985-2002 gg.) / Sost. S.G. Sheretov. Alma-Aty. 2003. 325 s.
18. Shapoval Yu., Yakubets O. Ostannia barykada: Volodymyr Shcherbytskyi pid chas «perebudovy» // Ukraina KhKh st.: kultura, ideolohiia, polityka. Zbirnyk statei / Vidp. red. V. M. Danylenko. Vyp. 21. S. 12–28.
19. Shubin A. V. Prichiny. posledstviya i otsenka «Perestroyki» i raspada SSSR // Elektronnyy nauchno-obrazovatelnyy zhurnal «Istoriya». 2016. Uchebnoye posobiye [Elektronnyy resurs]. URL: <https://history.jes.su/s207987840001107-6-2>.

Статтю надіслано до редколегії 02.09.2019 р.
Статтю рекомендовано до друку 22.10.2019 р.

УДК 327 (73+594)

DOI: <https://doi.org/10.31652/2411-2143-2019-30-61-68>

Інна Підберезних

Чорноморський національний університет ім. Петра Могили
кандидат історичних наук, доцент (Україна)

Історичні особливості становлення міждержавних відносин США та Індонезії на початку 2000-х років

Анотація. У статті досліджуються особливості партнерства між США та Республікою Індонезія на сучасному етапі розвитку міжнародної системи, аналізуються

.....
форми співробітництва між країнами у галузі політики і безпеки, торговельних та економічних відносинах, а також соціально-культурній і науково-технологічній співпраці, їх еволюція в постбіполярний період.

Ключові слова: Всеосяжне партнерство США та Індонезії, дипломатія США, Індонезія, регіональна політика, стратегія перебалансування.

Республіка Індонезія є життєво важливим партнером в Індо-Тихоокеанському регіоні, і відносини між Сполученими Штатами та Індонезією набувають все більшого значення. Індонезія є третьою по величині демократією в світі, найбільшою країною з мусульманською більшістю і восьмою по величині економікою по купівельній спроможності. Країна межує з Південно-китайським морем, яке має найжвавіші морські шляхи в світі, - більше \$ 5 трлн вантажів і 50 % світових нафтових танкерів проходять через Південно-китайське море щорік. Взаємодія США та Індонезії має довгу історію, починаючи з початку XIX-го століття, коли американські торговці зупинилися в тодішній голландській колонії, щоб гарантувати створення консульської установи. Проте, співробітництво залишалося на неформальному рівні до закінчення незалежності Індонезії після Другої світової війни. Процес демократизації і реформ в Індонезії з 1998 року підвищив її стабільність і безпеку та привів до зміцнення дипломатичних відносин з Сполученими Штатами.

Визнаючи необхідність вивести відносини між США та Республікою Індонезія на новий рівень, співробітники Центру стратегічних і міжнародних досліджень (CSIS, штаб-квартира у Вашингтоні) та велика кількість пов'язаних з ним вчених, проводять дослідження і аналіз та розробляють політичні ініціативи, які спрямовані в майбутнє і передбачають зміни [1]. З 1962 р. CSIS став одним із видатних міжнародних інститутів у світі, зосереджених на обороні і безпеці, регіональній стабільності і транснаціональних проблемах, починаючи від енергетики та клімату, і закінчуючи охороною здоров'я та економічною інтеграцією.

Питання переосмислення ключових напрямів співпраці між Сполученими Штатами та Республікою Індонезія актуалізується через низку причин. Співробітництво в галузі безпеки між країнами почало суттєво змінюватися після терактів 11 вересня 2001 р. в Сполучених Штатах. У минулому зловживання правами людини зіграли велику роль, оскільки демонтаж терористичних мереж, пов'язаних з Аль-Каїдою, в Південно-Східній Азії став одним з головних пріоритетів Вашингтону. Це зрушення в стратегічній спрямованості Сполучених Штатів посилює професіоналізм індонезійських військових та збільшило демократизацію в Джакарті. Порушення прав людини, хоча і не були повністю викорінені, але значно скоротилися в міру того, як військові відступили від політичної ролі в державі.

12 жовтня 2002 року пов'язано з «Аль-Каїдою» та терористичною організацією «Джемаа Ісламія», яка розбомбила нічний клуб на індонезійському о. Балі, убивши 202 людини. Більшість складала іноземці, зокрема сім американців. Це найстрашніша терористична атака в історії Індонезії, яка ознаменувала поворотний момент у відносинах США та Індонезії в сфері безпеки. Сполучені Штати зрозуміли, що Джакарта є справжнім партнером зі спільними інтересами безпеки. Зокрема, уряд Вашингтону надав Індонезії загальну економічну допомогу в розмірі 23,2 млн \$ в період з 2001 по 2004 рік, частина якої була витрачена на зміцнення сил безпеки країни [2].

На початку XXI ст. Сполучені Штати й Індонезія мають значний прогрес у зміцненні політичного співробітництва і співробітництва в галузі безпеки на основі співпраці в боротьбі з тероризмом. З 2002 року Міністерство оборони США відновило програму IMET, яка надавала індонезійським військовим підготовку для підвищення професіоналізму, зміцнення поваги демократичних цінностей та прав людини, постійної співпраці з американськими військовими. З 2002-2004 рр. Міністерство оборони фінансувало програму стипендій по боротьбі з тероризмом, яка передбачала навчання індонезійських військових та розвідувальних співробітників методам боротьби з тероризмом і стратегіями боротьби з ним. У 2003 році на о. Балі, у відповідь на вибухи бомб, було розпочато створення спеціального підрозділу індонезійської поліції по боротьбі з тероризмом під назвою «Спеціальна Група 88». Успіх спільної підготовки, обміну персоналом, інформацією та прямого співробітництва між США та Індонезією по боротьбі з тероризмом доводить цінність більш тісної співпраці правоохоронних органів. В останні роки така співпраця виходить за рамки боротьби з тероризмом. Допомога США у всьому, починаючи з професіоналізації та охоплення населення і до судово-медичної експертизи, збору розвідувальних даних, допомагає Індонезії принести репутацію та ефективність поліції.

Ще один поворотний момент у співробітництві між країнами наступив після руйнівного цунамі в грудні 2004 року, яке обрушилося на узбережжя Ачех та знищило прибережні райони по всьому регіону. Сполучені Штати відреагували на наслідки цунамі операцією «Єдина допомога», яка надала гуманітарну допомогу індонезійським військовим в разі стихійних лих [2]. 60% світових гідрометеорологічних лих відбуваються в Індо-Тихоокеанському регіоні, що робить

його самим схильним регіоном до стихійних лих. Понад 200 млн людей страждають від надзвичайних природних явищ і щорічно більше 70 тис. осіб гинуть в Індо-Тихоокеанському регіоні [3]. Як наслідок, прямі фізичні втрати, викликані стихійними лихами, випереджують регіональний валовий внутрішній продукт (GDP) зростання [4]. Тому партнерство США та Індонезії забезпечує запобіжну готовність до стихійних лих. АСЕАН має угоду по боротьбі зі стихійними лихами і реагування на надзвичайні ситуації. У рамках спільних військових навчань основна увага приділяється реагуванню на стихійні лиха. Однак не існує регіональної системи для ефективного виявлення і мобілізації наявних ресурсів.

Військове співробітництво є ключовим елементом відносин США та Індонезії. Сполучені Штати мають унікальні можливості для надання допомоги в зміцненні потенціалу індонезійських військово-морських і повітряних сил. У липні 2010 року міністр оборони Роберт Гейтс під час поїздки в Джакарту констатував, що Сполучені Штати почнуть «поступову, обмежену програму співпраці в галузі безпеки» шляхом скасування заборони на підрозділ, який бере участь в спільних навчаннях зі Сполученими Штатами. До своєї заяви Гейтс додав індонезійській владі список кроків, які необхідно було зробити, перш ніж Сполучені Штати зможуть повністю співпрацювати з країною. За свідченням організації «Human Rights Watch», умови полягали в наступному: усунення від спеціальних сил осіб засуджених за порушення прав людини; зобов'язання збройних сил співпрацювати з майбутніми цивільними або військовими розслідуваннями і переслідувати порушення прав людини; заборона будь-якій особі, яка була винною у порушеннях прав людини, в майбутньому служити в збройних силах; і щоб особи, які вчинили порушення прав людини, в майбутньому були відсторонені від роботи до проведення розслідування [5].

Перетворення індонезійських військових в професійну, неполітичну силу все ще триває, але воно вже зробило великі кроки. Військові вийшли з парламенту під час правління президента Мегаваті Сукарнопутрі, як раз перед тим, як Сусіло Бамбанг Юдойоно став першим індонезійським главою держави, обраним на всенародних виборах у 2004 році. Результатом став перший повністю демократичний цивільний уряд в історії Індонезії. Військові як і раніше займаються підприємницькою діяльністю, щоб задовольнити більшу частину своїх бюджетних потреб, значна частина яких знаходиться поза державним контролем.

Після декількох років поліпшення політичних відносин та співпраці у галузі безпеки, Барак Обама зайняв посаду президента в 2009 році з явним бажанням піднести дипломатичне співробітництво між США та Індонезією на новий рівень. Він зробив більш міцні відносини з Індонезією невід'ємною частиною розширення зв'язків США з Південно-Східною Азією, яка сама по собі є центральним елементом ребалансу адміністрації, який раніше називався «віссю», в бік Азійсько-Тихоокеанського регіону. Результатом стала Угода про всеосяжне партнерство між США та Індонезією, яка була підписана президентами Бараком Обамою та Сусіло Бамбанг Юдойоно в листопаді 2010 р. План дій передбачав 54 пункти за трьома категоріями: співпраця в політичній сфері і в галузі безпеки (12 пунктів); співпраця в галузі економіки та розвитку (27 пунктів); соціально-культурна співпраця (освіта, наука і техніка та інше) (15 пунктів). Партнерство включало діалог на високому рівні. Зокрема, у вересні 2010 року відбулася у Вашингтоні інавгураційна сесія між державним секретарем Гілларі Клінтон та міністром закордонних справ Марті Наталегава. Друга сесія була скликана на о. Балі 24 липня 2011 року. Третя сесія відбулася 20 вересня 2012 року в Вашингтоні. Демонструючи нову еру відносин, Сполучені Штати в 2010 році запропонували Індонезії 24 літаки F-16. У рамках політичної співпраці та взаємин у галузі безпеки, обидві країни домовилися зміцнювати двосторонню співпрацю в сфері оборони і безпеки, спираючись на Рамкову угоду про оборону від червня 2010 року, яка покликана була інтегрувати існуючу спільну діяльність в області оборони і розширюючи співпрацю у вирішенні нетрадиційних проблем регіональної безпеки [6]. Всеосяжна структура партнерства включала спільну комісію з шістьма робочими групами для координації спільної діяльності і забезпечення успіхів за основними напрямками: енергетика, безпека, торгівля та інвестиції, демократія і громадянське суспільство, освіта, клімат і навколишнє середовище. Інші спільні зусилля в рамках партнерських відносин, включаючи науково-технічну співпрацю, охорону здоров'я і тристоронні механізми співпраці, здійснювалися поза сферою компетенції робочих груп. Таким чином, всеосяжне партнерство продемонструвало глобальне значення розширення співпраці між країнами, величезні можливості для економічного співробітництва в цілях розвитку, а також важливість сприяння обмінам та взаєморозумінню між США та Республікою Індонезія.

У листопаді 2011 року Б. Обама і Юдойоно підтвердили свою підтримку партнерства. У ході третього спільного засідання комісії чиновники підвели підсумки прогресу всеосяжного партнерства в ряді зусиль, список яких представлений на веб-сайті Державного департаменту США [7]. Серед основних досягнень можна вважати продовження діалогу з питань планування оборони між Сполученими Штатами та Індонезією, з тим щоб налагодити «обмін інформацією

.....
про стратегічну обстановку, пов'язаних з нею військових завдань і потенціалу, а також передовій практиці організації та управління індонезійським оборонним сектором» [7]. Цей діалог дозволяє продовжити співпрацю в справі надання допомоги зусиллям Індонезії з модернізацією оборонної промисловості, з тим щоб підвищити її активну роль у регіональній і глобальній безпеці.

Обидві країни уклали угоду про проведення переговорів щодо Меморандуму про взаємодію в галузі зв'язку та безпеки з метою сприяння забезпечення взаємодії і безпеки між двома збройними силами, яка була спрямована на підвищення рівня модернізації і професіоналізації індонезійських збройних сил, зокрема, за рахунок американської допомоги в галузі безпеки програм FMS і IMET. Ця угода призвела до завершення запрограмованого технічного обслуговування складу C-130, введенню в дію комплексної системи морського спостереження і наданню \$12 млн, продовженню підтримки в галузі професійної військової освіти та підготовки. Обидві країни також зосереджували майбутню допомогу в сфері безпеки на створенні «потенціалу щодо забезпечення авіаційної підтримки та автономності в Індонезії» [7]. Щорічно між збройними силами США та Індонезії здійснюється майже 200 встановлених військових операцій. Крім того, Сполучені Штати підтримують розвиток індонезійського центру з питань миру і безпеки в рамках Глобальної ініціативи з операцій з підтримки миру Державного департаменту США. Кошти США витрачаються на «будівництво казарм, постачання важкого будівельного обладнання для підготовки місій Організації Об'єднаних Націй, розширення мовного навчального центру, а також створення тренажерів і навчальних автомобілів» [7]. Партнерство також сприяло співпраці у сфері безпеки на воді за допомогою навчань та обмінів, включаючи навчання співпраці «На Плаву і Готовності», перше в історії двостороннє підводне навчання між Сполученими Штатами та Індонезією, а також проведення семінарів і діалогів з питань безпеки на воді. Співпраця також ініціювала обговорення нових галузей співробітництва, включаючи кібер- і космічну політику, прихильність майбутньому обміну інформацією та технічного співробітництва» [7].

Досліджуючи питання безпеки, то швидке розширення зв'язків між Сполученими Штатами і Індонезією легко піддається кількісному визначенню, якщо поглянути на різні види іноземної та військової допомоги, що надається Вашингтоном. Після повного припинення контрактів, FMS з Індонезією виросли з \$14 млн в 2006 році до майже \$40 млн в 2011 році. Угоди вибухнули в 2012 році, склавши понад \$700 млн [8]. Програми FMS і IMET часто пропагуються як відмінні ознаки допомоги і навчання в сфері безпеки США, і це має вагомий підстави. Але це далеко не єдині програми, за допомогою яких Сполучені Штати допомагають Індонезії в задоволенні її потреб в сфері безпеки. Найбільшим компонентом невійськової програми є Фонд економічної підтримки/Програми допомоги в області безпеки, які в 2010 році перевищили \$145 млн. Інші програми включають в себе допомогу в нерозповсюдженні і боротьбі з тероризмом, боротьбу з наркотиками, допомогу біженцям [9].

Будучи плюралістичною і демократичною державою, Сполучені Штати та Індонезія прихильні до глобального управління через багатосторонні інститути. Індонезія, враховуючи її зростаючий глобальний вплив, віддана ідеї розширення наявних інститутів та створення нових, щоб краще пристосуватися до мінливої глобальної структури влади XXI століття. Індонезія приймає дедалі ширшу участь у глобальному економічному управлінні, проте співпраця між США та Індонезією в сфері створення політичних інститутів і інститутів безпеки залишається в основному регіональною. На думку Вашингтону, найкращим способом управління мінливою динамікою є створення багатополлярної динаміки, заснованої на правилах регіонального порядку XXI ст., який повинен включати Китай і США, а також такі держави, як Австралія, Індія, Японія, Південна Корея та країни АСЕАН.

Ставлення Індонезії до Сполучених Штатів різко сповільнилося під час правління адміністрації Дж. Буша через негативну реакцію проти політики США у війні з тероризмом, особливо під час вторгнення в Ірак та відчутно непримиренну позицію в боротьбі з терористичними загрозами в Південно-Східній Азії. У 2005 році президент Дж. Буш скасував ембарго США на продаж військових товарів Індонезії. Конгрес затвердив гранти і позики на придбання зброї та іншого військового спорядження в розмірі \$ 6 млн. Організація «Міжнародна амністія» та інші правозахисні групи виступили проти цієї пропозиції на тій підставі, що індонезійські збройні сили не вжили достатніх заходів для припинення порушень прав людини. Незважаючи на такі заперечення, майже всі санкції проти продажу військових товарів та надання допомоги Індонезії були скасовані.

Однак під час правління адміністрації Б. Обами, сприйняття США та їх роль в світі відновилися швидше, ніж багато хто очікував [10]. Ця зміна думки має ряд аргументів, включаючи особисте ставлення до президента Обами, яке показало розширення взаємодії за межами боротьби з тероризмом, закінчення війни в Іраку та майбутній вивід військ з Афганістану, а також зростаюче сприйняття в Індонезії китайської загрози, рухомих агресивним просуванням Пекіна в його претензіях на суверенітет в Південнокитайському морі. Зрушення в

відносинах між індонезійцями допомогло зміцнити всеосяжне партнерство між США та Індонезією, та мало вирішальне значення для переходу відносин на наступний рівень. Широта і глибина зміни ставлення були найкраще охоплені в опитуванні «Lowy Institute Indonesia», яке було проведене в 2006 і 2011 рр. У 2011 році Сполучені Штати посіли третє місце серед дев'яти іноземних країн, при цьому 72 % індонезійців підтвердили, що вони довіряють США, принаймні, трохи, в порівнянні з 32 % в 2006 році. До того ж, 28 % індонезійців заявили, що довіряють США більше, ніж будь-якій іншій із восьми країн. Більше половини (58 %) індонезійців також сказали, що Сполучені Штати будуть провідною військовою державою в Азії через 20 років. Їх рівень довіри засвідчує те, що цей факт не сприймається негативно. На противагу цьому, більше половини респондентів (56 %) довіряють, що КНР, швидше за все, стане військовою загрозою Індонезії в найближчі 20 років. Індонезійська прихильність до Сполучених Штатів виходить за рамки чисто дипломатичної або військової сфери. У 2011 році, в порівнянні з 54 в 2006 році, США отримали в середньому 64 %, при цьому 0 з них були абсолютно несприятливими і 100 - повністю сприятливими. Поряд з цим визнання економічної важливості Сполучених Штатів підтверджує наступне: 43 % засвідчили, що економіка США є найважливішою для Індонезії, навіть незважаючи на те, що Китай фактично є найбільшим торговим партнером архіпелагу. Тим часом 33 % респондентів вважає, що Сполучені Штати надають найбільше допомоги Індонезії, хоча Австралія насправді робить це з великою перевагою. Отже, оцінюючи показники, здається поєднанням зростаючої м'якої сили США в Індонезії і прагнення до більшої економічної взаємодії зі Сполученими Штатами [1].

Між Сполученими Штатами та Індонезією існують різноманітні способи розширення і поглиблення партнерства, спираючись на чинні програми та ініціативи. Співробітництво з політичних питань і питань управління, а також багатостороння дипломатія відкривають найширші можливості для співпраці. До числа галузей, які вимагають більш тісної співпраці, відносяться обмін законодавчими та судовими органами, зусилля по боротьбі з корупцією, співробітництво у правоохоронній сфері та узгоджені дипломатичного зусилля на високому рівні. Сполучені Штати та Індонезія обмінюються передовим досвідом у галузі управління і боротьби з корупцією, включаючи створення омбудсменів з боротьби з корупцією, посадових осіб, які призначаються для розслідування скарг окремих громадян на державні органи. Крім того, країни розширюють нинішню співпрацю в рамках багатостороннього відкритого урядово-державного партнерства, з тим щоб включити: визначення найкращої практики в галузі відкритого управління; використання премій і завдань, які заохочують творчий підхід громадян до розробки веб-інструментів для більш ефективного надання послуг громадянам та розширення їх прав та можливостей; ініціативи в сфері електронного управління для сприяння прозорості даних і залученню громадян; та спільний план дій для майбутньої співпраці за проектами [11].

Настільки ж важливим, як і двостороння співпраця, є потенціал для розширення співпраці між США та Індонезією в багатосторонніх зусиллях. Індонезія займає центральну роль в Азійсько-Тихоокеанському регіональному архітектурному плані, і ця архітектура посідає центральне місце в регіональній політиці США в XXI ст. За межами АСЕАН Індонезія відіграє вирішальну роль в якості лідера серед інших держав, включаючи Австралію, Індію, Японію і Південну Корею. Всі ці країни поділяють інтереси як з Індонезією, так і зі Сполученими Штатами, і не в останню чергу, це створення багатополарної регіональної системи, в якій і Пекін, і Вашингтон допомагають розвиватися, але також мають обмеження міжнародними правилами і нормами. Не можна переоцінити важливість того, щоб Індонезія відіграла провідну роль у розвитку цієї системи. Участь у розвитку третіх країн зміцнює партнерство між Сполученими Штатами та Індонезією. Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) співпрацює з агентством з розвитку Індонезії для створення цільових програм в країнах, де обидва мають інтереси. Прецеденти вже існують. Сполучені Штати і Індонезія спільно підготували посадових осіб в М'янмі та на півдні Таїланду, чиновники також співпрацюють для проведення моніторингу виборчого процесу в Єгипті.

На міждержавному рівні здійснюється обмін інформацією та досвідом у сфері правосуддя. Президентство Індонезії і парламент домоглися великих успіхів в ефективному управлінні. Поїздки індонезійських суддів у Сполучені Штати є цінним інструментом обміну передовим досвідом, так само як і регулярні обміни і семінари для співробітників судових органів. Демократія Індонезії стабільна, але все ще консолідується. Від механізму законодавчої роботи до підвищення незалежності судових органів, у Сполучених Штатах є великий досвід, який можна запропонувати.

Між країнами організовуються і впорядковуються обміни між дипломатами та фахівцями з питань політики. Вживаються заходи щодо того, щоб співробітник міністерства закордонних справ Індонезії працював у Держдепартаменті США протягом шести місяців у зв'язку з призначенням в посольство Індонезії у Вашингтоні. Аналогічні заходи мають бути прийняті стосовно дипломатів США в Джакарті. Крім того, заохочується взаємне розміщення між

.....
індонезійськими і американськими мозковими центрами. Зміцнюються кадри експертів Індонезії в США і американських експертів в Індонезії, зокрема в посольствах кожної країни. Обидві країни забезпечують, щоб їх міністерства закордонних справ приділяли пріоритетну увагу персоналу, ресурсів, навчання і мандату для підтримки активної участі осіб, які приймають рішення, та осіб, які формують громадську думку, що беруть участь у цих ключових двосторонніх відносинах.

Візити президентів США та Індонезії і їх посадових осіб сигналізують про те, що обидві країни прихильні підтримці залучення на найвищому рівні. Для Сполучених Штатів це було явно пріоритетом під час першої адміністрації Б. Обама. Співробітництво між країнами важливе за своїм власним правом, не тільки через роль Джакарти в АСЕАН та інших організаціях. Вашингтон визнає цей факт. Двосторонні візити державних секретарів, міністрів оборони і торгівлі, а також президента розсіють широко поширену думку про те, що відновлення балансу США по відношенню до країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону було відтиснуто на другий пост адміністрації Обама через проблеми на Близькому Сході. Регулярні обмінні візити членів і співробітників Конгресу США та індонезійського парламенту через розкол між партіями, забезпечують основу для стійкої двосторонньої взаємодії поза виконавчих органів і військових комплексів у Вашингтоні і Джакарті.

Сполучені Штати та Індонезія співпрацюють в організації підготовки військових у М'янмі в таких областях, як права людини і правила взаємодії з цивільними особами. Рішення індонезійських військових відмовитися від політичної влади і дозволити країні рухатися до демократії представляє великий інтерес у М'янмі, де уряд проходить власну демократичну реформу. Зростає регіональне лідерство Індонезії в Південно-Східній Азії, а також її важливе значення для членів руху неприєднання і Організації ісламського співробітництва роблять її ідеальним партнером для Сполучених Штатів в країнах по всьому світу. Включення Індонезії як активного учасника багатобічних навчань під керівництвом США символічно свідчить про її зростаюче значення для безпеки в Азійсько-Тихоокеанському регіоні. Але не менш важливим є те, що це дає американським та індонезійським силам більше можливостей для зміцнення довіри і взаємодії, а також іншим регіональним партнерам зі спільними інтересами.

Нинішня структура сил і пріоритети фінансування Індонезії значною мірою залежать від армії, що відображає декади, під час яких внутрішні заколоти були найбільшою загрозою для держави. Це вже не так. Джакарта все більше визнає, що її збройні сили повинні бути спрямовані на зовнішню, а не внутрішню оборону. Але зародки для військово-морських і військово-повітряних сил не відобразили цього зсуву. Необхідність перебалансувати бюджетні, кадрові і закупівельні пріоритети є одним із головних завдань Джакарти, а Сполучені Штати сприяють для того, щоб надавати свою військову допомогу і спільні навчання з Індонезією в сторону повітряного і морського транспорту. Регулярні обміни військовим персоналом для розміщення в навчальних закладах, штабах та інших установах створюють взаєморозуміння між американськими й індонезійськими силами. Кожен американський чи індонезійський солдат, який витрачає час на відрядження з силами іншої країни, є інвестицією в довгострокову довіру і функціональну сумісність. Санкції, введені проти Індонезії в 90-і роки в зв'язку з порушеннями прав людини, привели до втрати покоління офіцерів, які не мають особистих зв'язків зі своїми попередниками в Сполучених Штатах і навпаки. Якщо необхідно зміцнити співробітництво Сполучених Штатів та Індонезії в сфері безпеки, обидві сторони мають зіграти на цьому фронті більш важливу роль. Великою перешкодою на шляху повної нормалізації американсько-індонезійських військових зв'язків залишається відповідальність за весь індонезійський військовий персонал. Спеціальні сили Індонезії стали більш професійними. Багато зроблено для того, щоб цивільні суди могли судити військовослужбовців, які здійснюють зловживання щодо цивільних осіб, як це було досі в системі військової юстиції.

Уряд США розширює допомогу в розвитку науково-дослідного потенціалу в галузі оборони і безпеки, поліпшує свої дослідницькі можливості шляхом обміну дослідниками в призначених установах, що займаються питаннями оборони і безпеки, розширюється спільне навчання і допомога з питань кібербезпеки, з метою забезпечення навчання по боротьбі з кіберзагрозами. Пріоритетною є співпраця берегової охорони. Будучи найбільшим у світі архіпелагом, Індонезія стикається з унікальними проблемами в боротьбі з піратством, контрабандою, нерозповсюдженням, наданням допомоги в разі стихійних лих та іншими транскордонними проблемами, включаючи торгівлю людьми. Ширші обміни, навчання та обмін ресурсами між індонезійською і американською береговою гвардією стали основою для більш тісної співпраці в галузі безпеки [12].

Отже, завдяки тій обстановці, що склалася на початку XXI ст. і ряду сприятливих та несприятливих чинників, Сполучені Штати та Індонезія відображають спільні підходи до визначення зовнішньополітичного курсу і захисту національних інтересів держав. Водночас всеосяжне партнерство між Сполученими Штатами та Індонезією з широкого кола питань

свідчить про взаємне визнання двома країнами важливості їх відносин. Хоча обидві країни мають політичні відмінності, але вони показали, що в їх взаємних інтересах вийти за їх межі і побачити, як ці відносини будуть процвітати.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. House W. Fact Sheet: The Fiscal Year // Federal Budget and the Asia-Pacific, April 12, 2013. URL: http://www.whitehouse.gov/sites/default/files/docs/asia_pacific_rebalance_factsheet_20130412.pdf
2. O'Brien A. Backgrounder: The U.S. - Indonesia Military Relationship. Council on Foreign Relations, October 3, 2005. URL: <http://www.cfr.org/indonesia/ua-indonesian-military-relationship/p8964>.
3. Nag R. Asia's Challenges: Beyond the Fast Lane, Ensuring Inclusive and Green Growth. CSIS. Washington. DC. March 20, 2012.
4. Investing in Resilience: Insuring a Disaster-Resistant Future // Manila: Asian Development Bank. 2013. 173 p. URL: <http://www.adb.org/sites/default/files/pub/2013/investing-in-resilience.pdf>.
5. Indonesia: US Resumes Military Assistance to Abusive Force // Human Rights Watch. July 22, 2010. URL: <http://www.hrw.org/news/2010/07/22/indonesia-us-resumes-military-assistance-abusive-force>.
6. Embassy of the United States in Indonesia. U.S. and Indonesia Sign Defense Framework. June 10, 2010. URL: http://jakarta.usembassy.gov/pr_06102010_2.html.
7. Militer B. Indonesia-U.S. Third Joint Commission Meeting. Posted by ReTRo on Thursday, September 20, 2012. URL: <http://www.beritamil.blogspot.com/2012/09/indonesia-us-third-joint-commission.html>.
8. U.S. Department of Defense, Security Cooperation Agency. Historical Facts Book. September 2012. URL: <http://www.dsca.mil/programs/biz-ops/factsbook/Historical%20Facts%20Book%20-%2030%20Sep%202012.pdf>. Note: FMS, foreign military sales.
9. U.S. Overseas Loans and Grants: Obligations and Loan Authorizations. U.S. Agency for International Development (USAID). July 1, 1945-September 30, 2017. URL: <http://gbk.eads.usaidallnet.gov>. Note: DOD, Department of Defense.
10. All figures in this section are from Fergus Hanson. Lowy Institute Indonesia Poll 2012. Sydney: Lowy Institute for International Policy, 2010. URL: http://www.lowyinstitute.org/files/lowy_indonesia_poll_2012.pdf.
11. Gates R. Statement by Secretary Gates at Presidential Palace in Jakarta, Indonesia. July 22, 2010. URL: <http://www.defense.gov/transcripts/transcript.aspx?transcriptid=4662>.
12. Singh H. K. Indo-Pacific Framework for Regional HADR Cooperation. ICRIER Issue Brief 2, no. 2. February 2012. URL: http://www.icrier.org/icrier_wadhwan/Index_files/wadhwan_issue_brief_february_2012.pdf.

Инна Подберезных

Черноморский национальный университет им. Петра Могилы
кандидат исторических наук, доцент (Украина)

Исторические особенности становления межгосударственных отношений США и Индонезии в начале 2000-х годов

Аннотация. В статье исследуются особенности партнерства между США и Индонезией на современном этапе развития международной системы, проанализированы формы сотрудничества между странами в отрасли политики и безопасности, торговых и экономических отношениях, а также социально-культурном и научно технологическом сотрудничестве, их эволюция в постбиполярный период.

Ключевые слова: Всеобъемлющее партнерство США и Индонезии, дипломатия США, Индонезия, региональная политика, стратегия перебалансирования.

ABSTRACT

Inna Podberezhnykh

Petro Mohyla Black Sea State University
PhD (History), Associate Professor (Ukraine)

Historical features of the formation of interstate relations between the United States and Indonesia in the beginning 2000s

The article is investigated, based on the materials of the Center for Strategic and International Studies (CSIS, Washington), the peculiarities of the partnership between the United States and

Indonesia at the current stage of the development of the international system. Cooperation among countries in the political and security, trade and economic, socio-cultural and scientific technological cooperation, their evolution in the post-bipolar period. Scientific novelty of the work is that using the methods of studying the contents of materials and the consequences of their publication, the author analyzes the priorities of US foreign policy in the Republic of Indonesia in the early 2000s and the main factors that influenced the level of bilateral cooperation. Relations between the United States and Indonesia are crucial to the national interests of both countries, raising a new level of constructive dialog. The American-Indonesian interaction is based on common national interest's values, commitment to democracy and the market economy. There is a sufficient legal and contractual basis between countries; interaction takes place at both the bilateral and multilateral levels, in particular through a comprehensive partnership between Washington and Jakarta, economic cooperation and cooperation to establish a security zone, stability and democratic political regime, exchange and understanding between the two different countries of the world.

Key words: *Comprehensive partnership between the United States and Indonesia, diplomacy of the United States, Indonesia, regional policy, a strategy for rebalancing.*

REFERENCES:

1. House W. Fact Sheet: The Fiscal Year // Federal Budget and the Asia-Pacific, April 12, 2013. URL: http://www.whitehouse.gov/sites/default/files/docs/asia_pacific_rebalance_factsheet_20130412.pdf
2. O'Brien A. Background: The U.S. - Indonesia Military Relationship. Council on Foreign Relations, October 3, 2005. URL: <http://www.cfr.org/indonesia/ua-indonesian-military-relationship/p8964>.
3. Nag R. Asia's Challenges: Beyond the Fast Lane, Ensuring Inclusive and Green Growth. CSIS. Washington. DC. March 20, 2012.
4. Investing in Resilience: Insuring a Disaster-Resistant Future // Manila: Asian Development Bank. 2013. 173 p. URL: <http://www.adb.org/sites/default/files/pub/2013/investing-in-resilience.pdf>.
5. Indonesia: US Resumes Military Assistance to Abusive Force // Human Rights Watch. July 22, 2010. URL: <http://www.hrw.org/news/2010/07/22/indonesia-us-resumes-military-assistance-abusive-force>.
6. Embassy of the United States in Indonesia. U.S. and Indonesia Sign Defense Framework. June 10, 2010. URL: http://jakarta.usembassy.gov/pr_06102010_2.html.
7. Militer B. Indonesia-U.S. Third Joint Commission Meeting. Posted by ReTRo on Thursday, September 20, 2012. URL: <http://www.beritamil.blogspot.com/2012/09/indonesia-us-third-joint-commission.html>.
8. U.S. Department of Defense, Security Cooperation Agency. Historical Facts Book. September 2012. URL: <http://www.dsca.mil/programs/biz-ops/factsbook/Historical%20Facts%20Book%20-%2030%20Sep%202012.pdf>. Note: FMS, foreign military sales.
9. U.S. Overseas Loans and Grants: Obligations and Loan Authorizations. U.S. Agency for International Development (USAID). July 1, 1945-September 30, 2017. URL: <http://gbk.eads.usaidallnet.gov>. Note: DOD, Department of Defense.
10. All figures in this section are from Fergus Hanson. Lowy Institute Indonesia Poll 2012. Sydney: Lowy Institute for International Policy, 2010. URL: http://www.lowyinstitute.org/files/lowy_indonesia_poll_2012.pdf.
11. Gates R. Statement by Secretary Gates at Presidential Palace in Jakarta, Indonesia. July 22, 2010. URL: <http://www.defense.gov/transcripts/transcript.aspx?transcriptid=4662>.
12. Singh H. K. Indo-Pacific Framework for Regional HADR Cooperation. ICRIER Issue Brief 2, no. 2. February 2012. URL: http://www.icrier.org/icrier_wadhvani/Index_files/wadhwan_issue_brief_feb12.pdf.

Статтю надіслано до редколегії 09.09.2019 р.
Статтю рекомендовано до друку 28.10.2019 р.